

**First Professional BAMS (Part I) Degree Supplementary Examinations,
September 2014
SANSKRIT - Paper II**

Time: 3 Hours

Total marks:100

• **Answer All Questions**

1. व्याख्यात (10)
 - सर्वमन्यत् परित्यज्य शरीरमनुपालयेत्
तदभावेः भावानां सर्वाभावः शरीरिणाम्।
 - सर्वनाशे समुत्पन्ने अर्धेन त्यजति पण्डितः
अर्धेन कुरुते कार्यं सर्वनाशो हि दुःसहः॥
 - यथा सिंहो मृगेन्द्राणां यथाऽनन्तो भुजंगमे।
देवानां च यथा शम्भुस्तथाऽत्रेयोऽस्ति वैद्यके॥
 - कस्य दोषः कुले नास्ति व्याधिना को न पीडितः
केन न व्यसनं प्राप्तं श्रियः कस्य निरन्तराः॥
2. टिप्पणीलिखत (10)
 - आयुः • स्नानम् • व्यायामः • शौचम् • अन्नम्
3. अर्थमुक्त्वा स्ववाक्येषु योजयत (10)
 - यावत् तावत् • परन्तु • प्रायेण • परितः • बहिः
4. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत (10)
 - सर्पाणां च खलानां च सर्वेषां दुष्टचेतसाम्
 - तीर्थोदकं च वह्निश्च नान्यतः शुद्धिमर्हतः। • मांसान्मांसं प्रवर्धते।
 - स एव पाण्डुरः शेते सोमशर्मपितुर्यथा। • अपरीक्ष्य न कर्तव्यं कर्तव्यं सुपरीक्षितम्।
5. ग्रन्थोक्तरीत्या विशदयत (5)
 - प्राणायामः
6. सूचितकथां लिखत (5)
 - विडम्बानामवाप्नोति स यथा चन्द्रभूपतिः

7. ग्रन्थोक्तरीत्या वर्णयत (5)
 • स्वास्थ्यम्
8. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत (5)
 • आहारास्त्रिविधाः मताः • शरीरमाद्यं रचलु धर्मसाधनम्
9. विभागान् निर्दिशत (5)
 • स्नानम् • दशरात्रयः
10. एकैकेन वाक्येन संस्कृतभाषायामुत्तरयत (5)
 • प्रतिसंस्करणं नाम किम् ? • अर्थं विना मर्त्यलोके कथं मनुष्यः ?
 • स्वर्गं गच्छति मानवः। कथम्, कदा ? • पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि ?
 • पदे पदे प्रत्ययमावहन्ति, के ?
11. रूपाणि लिखत (5)
 • अपठत् • करोति
12. रूपाणि लिखत (5)
 • इकारान्तः पुल्लिङ्गः कविशब्दः
13. विगृहणीत (5)
 • पिपासा • पार्थिवम् • पाथेयम् • कुरुपि • महाभूतम्
14. यथोचितं योजयत (5)
 चक्रपाणिः - स्नानम्
 दैवव्यपाश्रयः - मद्यम्
 वारुणम् - चरकसंहिता
 उदानः - चिकित्सा
 प्रमदा - प्राणः
15. अर्थं लिखत (5)
 • खदिरः • कर्कटकः • पूतम् • रासभः • नापितः
16. प्रयोगं विपरिणमयत (5)
 • रामः सीतया नम्यते • रामेण बाणेन हतो बाली
 • घृतेन वर्धते वीर्यम् • मां त्वं पश्यसि • शिष्याः गीतं गायन्ति।